

**Про затвердження Інструкції про порядок тримання осіб
у спеціально відведених місцях для тимчасового
тримання (ізоляторах тимчасового тримання)
Служби безпеки України**

**Наказ Служби безпеки України
від 26 липня 2008 року N 589**

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
22 жовтня 2008 р. за N 1013/15704**

Наказ скасовано
(згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 22 квітня 2009 року N 443-р,
дію якого зупинено
згідно з Указом Президента України від 6 травня 2009 року N 296/2009)

(Зміни, внесені пунктом 1 розпорядження Кабінету
Міністрів України від 22 квітня 2009 року N 443-р,
визнано такими, що не відповідають Конституції
України (є неконституційними), згідно з Рішенням
Конституційного Суду України від 20 жовтня 2009
року N 27-рп/2009)

Дію наказу відновлено
(у зв'язку із скасуванням розпорядження Кабінету Міністрів України
від 22 квітня 2009 року N 443 згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 21 жовтня 2009 року N 1233-р)

Із змінами і доповненнями, внесеними
наказом Служби безпеки України
від 20 липня 2010 року N 389,
наказами Центрального управління Служби безпеки України
від 29 жовтня 2012 року N 486,
від 24 вересня 2014 року N 610,
від 24 жовтня 2015 року N 686

Додатково див.
Конституційне подання Президента України
від 6 травня 2009 року

Відповідно до Закону України "Про Службу безпеки України", статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", статті 4 Закону України "Про попереднє ув'язнення", з метою організації діяльності спеціально відведених місць для тримання осіб, підозрюваних у підготовці чи проведенні розвідувально-підривної, терористичної діяльності та вчиненні інших злочинів, розслідування яких віднесено до компетенції

органів Служби безпеки України, а також осіб, які проникли на об'єкти та в місця, що охороняються органами і підрозділами Служби безпеки України, конвоювання затриманих і взятих під варту осіб **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити Інструкцію про порядок тримання осіб у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) Служби безпеки України, що додається.
2. Начальнику Відділу забезпечення досудового слідства Служби безпеки України забезпечити подання в установленому порядку цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Служби безпеки України відповідно до розподілу функціональних обов'язків.
4. З наказом ознайомити особовий склад Служби безпеки України в частині, що стосується.

Т. в. о. Голови Служби

В. Наливайченко

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Служби безпеки України
від 26 липня 2008 р. N 589

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
22 жовтня 2008 р. за N 1013/15704

ІНСТРУКЦІЯ
про порядок тримання осіб у
спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах
тимчасового тримання) Служби безпеки України

(У тексті Інструкції слова "Кримінально-процесуальний" у всіх відмінках замінено словами "Кримінальний процесуальний" у відповідних відмінках; слова "взяті під варту" у всіх відмінках замінено словами "особи, які тримаються під вартою" у відповідних відмінках; слова "особа, яка провадить дізнання" у всіх відмінках замінено словом "слідчий" у відповідному відмінку; слова "кримінальна справа" у всіх відмінках замінено словами "кримінальне провадження" у відповідних відмінках згідно з наказом Центрального управління Служби безпеки України від 29 жовтня 2012 року N 486)

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України, Законами України "Про Службу безпеки України", "Про контррозвідувальну діяльність", "Про попереднє ув'язнення".

Інструкція регламентує в системі Служби безпеки України (далі - СБУ) режим перебування у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) осіб, підозрюваних у підготовці чи проведенні розвідувально-підривної, терористичної діяльності та вчиненні інших злочинів, розслідування яких віднесено до компетенції органів СБУ, осіб, які проникли на об'єкти та в місця, що охороняються органами і підрозділами СБУ.

1.2. Інструкція регулює порядок, режим і умови перебування у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) затриманих і осіб, які тримаються під вартою.

1.3. Порядок тримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародно-правових норм і стандартів поведіння із затриманими й особами, узятими під варту, і не може припускати вчинення умисних дій, що завдають фізичних чи моральних страждань або принижують людську гідність.

1.4. Терміни тримання у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) затриманих і осіб, які тримаються під вартою, визначаються відповідно до законодавства України.

1.5. Спеціально відведене місце для тимчасового тримання (ізолятор тимчасового тримання) забезпечує тримання:

осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину;

узятих під варту осіб на термін до 3 діб (якщо їх доставка до слідчого ізолятора (далі - СІЗО) у цей строк неможлива через віддаленість або відсутність належних шляхів сполучення, вони можуть перебувати в спеціально відведеному місці для тимчасового тримання (ізоляторі тимчасового тримання) не більше 10 діб);

підсудних (засуджених), які прибули із СІЗО у зв'язку з розглядом справи в суді або проведенням з ними слідчих дій.

2. Порядок тримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою

2.1. Основними вимогами режиму тримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, є їх ізоляція, роздільне розміщення в камерах, постійний нагляд за ними та забезпечення належними санітарно-побутовими умовами.

2.2. Режим тримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, забезпечується безперервним наглядом за цими особами, заборонаю їх безконвойного пересування, системою перевірок, особистого обшуку й огляду речей, перебуванням затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у спеціально обладнаних і надійно ізольованих камерах.

2.3. Внутрішня ізоляція затриманих і осіб, які тримаються під вартою, здійснюється постійно під час їх пересування територією та приміщеннями спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання).

2.4. Для забезпечення безперервного нагляду за поведінкою осіб, що тримаються, освітлення камер здійснюється з настанням темряви і до світанку. Рівень освітлення не повинен заважати їх відпочинку та сну.

2.5. Прибирання камер, миття підлоги, посуду проводяться в камері особами, що тримаються.

Використання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, на будь-яких інших господарських роботах, не пов'язаних із самообслуговуванням, забороняється.

2.6. Виведення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з камер здійснюється:

у кабінети для проведення слідчих дій;

у кімнати для побачень;

у двір для прогулянок;

у лазню;

до медичного працівника;

у туалет (за відсутності в камерах санвузлів);

при конвоюванні, звільненні, евакуації та в інших необхідних випадках (при переміщенні в іншу камеру для проведення повного обшуку, для прибирання приміщення тощо).

2.7. У нічний час (з 22.00 до 06.00) виведення з камер затриманих і осіб, які тримаються під вартою, може здійснюватись: у разі ускладнення обстановки і якщо життю і здоров'ю утримуваних осіб загрожує небезпека; звільнення після скасування рішення про затримання чи взяття під варту; припинення протиправних дій серед утримуваних або їх підготовки до втечі; надання невідкладної медичної допомоги.

2.8. З метою забезпечення надійної охорони й ізоляції затриманих і осіб, які тримаються під вартою, своєчасного виявлення і вилучення у них предметів, виробів та речей, зберігання яких в камері забороняється, у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) проводяться особисті обшуки затриманих і осіб, які тримаються під вартою, огляд їхніх речей і продуктів.

Під час обшуків і оглядів можуть застосовуватись металошукачі, рентгенівські установки, переносні електричні ліхтарі та інші технічні засоби. Рентгенівську апаратуру дозволяється застосовувати тільки контролерам, які пройшли спеціальну підготовку.

2.9. Забороняється проводити особистий обшук у спосіб, що принижує людську гідність.

2.10. Повному обшуку підлягають затримані і особи, які тримаються під вартою, при їх прибутті і вибутті у зв'язку з відправленням в місця для попереднього ув'язнення, звільненням з-під варті, при проведенні контрольних обшуків в камерах. Повний обшук

також може проводитись за окремою вказівкою начальника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівника підрозділу, до складу якого він входить), особи або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

Повний обшук проводиться не менш як двома контролерами однієї статі із затриманими і особами, які тримаються під вартою, в придатному для цього сухому, теплому і добре освітленому приміщенні і за відсутності інших затриманих і осіб, які тримаються під вартою. Якщо в штаті контролерів-жінок немає, обшук затриманих і осіб, які тримаються під вартою, жіночої статі проводиться іншими жінками - співробітниками СБУ, які перед цим повинні пройти відповідний інструктаж.

Виявлені під час обшуку й огляду речі, предмети, вироби і речовини, зберігання яких у камері затриманим й особам, які тримаються під вартою, не дозволено, вилучаються. Розпорені одяг, взуття та інші предмети відновлюються відразу після завершення обшуку.

Про проведення повного особистого обшуку складається протокол, у якому перераховуються всі вилучені при обшуку речі, гроші, цінності, а також нагороди, документи до них, нагрудні знаки і документи про присвоєння почесних звань України (далі - нагороди та документи до них), інші предмети і матеріали. Про нагороди слід зазначати їх повні найменування і номери. Протокол особистого обшуку підписується контролерами, які проводили обшук (не менше двох), та іншими особами, які брали в ньому участь. Відмова затриманого, узятій під варту особи підписувати протокол особистого обшуку і заяви, що надійшли від нього, зазначаються в цьому протоколі.

На затриманих і осіб, які тримаються під вартою, протокол обшуку складається в двох примірниках: оригінал передається особі або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, а копія долучається до матеріалів на затриману особу або особової справи особи, яка тримається під вартою.

Виявлені під час обшуку у затриманих і осіб, які тримаються під вартою, предмети, вироби і речовини, що вилучені з цивільного обігу, особисті документи (паспорт, посвідчення особи, військовий квиток, трудова книжка, диплом про закінчення навчального закладу, свідоцтво про народження, шлюб та інші), листи, записні книжки, фотографії, а також інші предмети і матеріали, які можуть становити інтерес для слідства, передаються під розписку на копії протоколу особистого обшуку особі або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

На вилучені під час обшуку в узятих під варту осіб речі і предмети виписується квитанція в чотирьох примірниках: перший примірник разом з речами і предметами здається на склад; другий - долучається до матеріалів особової справи; третій - видається цій особі; четвертий - залишається в квитанційній книжці з розпискою цієї особи в отриманні квитанції.

Вилучені під час обшуку в узятих під варту осіб гроші, цінності, нагороди і документи до них оформляються квитанцією, що виписується в п'яти примірниках: перший - разом з грошима, цінними речами, нагородами і документами до них не пізніше як в добовий строк з моменту вилучення передається спеціалісту (бухгалтеру) або, у разі відсутності такої посади в штаті, - у фінансовий підрозділ Центрального управління або регіонального органу СБУ (далі - фінансовий підрозділ); другий і третій - долучаються до кримінального провадження та особової справи; четвертий - видається на руки цій особі; п'ятий - залишається в квитанційній книжці.

Вилучені під час обшуку в затриманих при прийнятті їх до спеціально відведеного місця для тимчасового тримання (ізолятора тимчасового тримання) речі, предмети, гроші, цінності, нагороди, документи до них зберігаються разом з матеріалами затримання у спеціальному сейфі. Після обрання стосовно затриманих запобіжного заходу - узяття під варту на вилучене оформлюються документи в порядку, передбаченому для осіб, які тримаються під вартою.

Вилучені в узятих під варту осіб гроші зараховуються на особовий рахунок особи, узятої під варту (далі - особовий рахунок), і можуть витратитися ними на покупки, якщо на ці гроші слідчим чи органом дізнання не накладено арешт. У разі накладення арешту вони зберігаються у спеціаліста (бухгалтера) або, у разі відсутності такої посади в штаті, - у фінансовому підрозділі до винесення рішення за кримінальним провадженням.

2.11. Неповний обшук проводиться при кожному виведенні затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з камери і поверненні їх в камеру.

3. Порядок конвоювання осіб, що тримаються у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання)

3.1. Пересування затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у межах спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) проводиться тільки в супроводі контролерів.

3.2. Переведення затриманих, узятих під варту осіб з однієї камери до інших проводиться тільки за вказівкою або за згодою особи чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. Переведення здійснюється з дотриманням установлених вимог ізоляції і з подальшим повідомленням про це особи чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

3.3. Виведення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з камер для конвоювання за межі спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) чи звільнення з-під варти проводиться за розпорядженням керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить).

3.4. Якщо затримані і особи, які тримаються під вартою, викликаються для проведення слідчих дій чи побачення під час вживання їжі, перебування на прийомі у лікаря, прогулянці чи в лазні, вони доставляються до особи, що викликає, після закінчення наведених процесів. У невідкладних випадках перебування у лікаря чи на прогулянці припиняється. Прогулянка протягом часу, який затримані й особи, узяті під варту, не догуляли (якщо час становить не менше 10 хвилин), надається на їх бажання після закінчення виклику.

3.5. При відмові затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з'явитись до слідчого вони можуть бути доставлені примусово на підставі письмової вказівки слідчого.

3.6. Виведення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з камери на прогулянку, у лазню, а також до керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) і лікаря (у межах спеціально відведеного місця для тимчасового тримання (ізолятора тимчасового тримання)) здійснюється з відома начальника чергової зміни шляхом передачі їх постовим контролером резервному контролеру за кількістю.

3.7. Якщо затриманих і осіб, які тримаються під вартою, виводять на прогулянку і в лазню, їх сповіщають про мету виведення через дверну квартиру, в інших випадках мета виведення не повідомляється.

4. Підстави і порядок прийняття до спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) затриманих і осіб, які тримаються під вартою

4.1. Підставами для прийняття до спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) та тримання в них затриманих і осіб, які тримаються під вартою, є:

ухвала слідчого судді, суду про дозвіл на затримання з метою приводу підозрюваного, обвинуваченого відповідно до статті 190 Кримінального процесуального кодексу України;

протокол затримання уповноваженою службовою особою підозрюваного у вчиненні злочину відповідно до статті 208 Кримінального процесуального кодексу України;

ухвала слідчого судді, суду про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою відповідно до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України;

ухвала слідчого судді про продовження строку тримання під вартою відповідно до статті 199 Кримінального процесуального кодексу України;

постанова слідчого, прокурора, ухвала слідчого судді, суду про застосування заходу безпеки відповідно до Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві".

В окремих випадках, що визначаються потребою в проведенні слідчих дій, переведення взятих під варту осіб, які тримаються в установах для попереднього ув'язнення, до слідчого ізолятора (ізоляторів тимчасового тримання) здійснюється на підставі постанови слідчого, який проводить досудове розслідування, скріпленої гербовою печаткою, та за наявності документа, що є підставою для тримання під вартою;

вирок суду, що набрав законної сили, про засудження, позбавлення волі особи, яка не перебувала під вартою до набрання вирокком законної сили.

(абзаци другий - десятий пункту 4.1 із змінами, внесеними згідно з наказом Служби безпеки України від 20.07.2010 р. N 389, замінено сімома абзацами згідно з наказом Центрального управління Служби безпеки України від 29.10.2012 р. N 486)

4.2. Кожний документ, що є підставою для прийняття та тримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання), повинен бути підписаний посадовою особою і скріплений гербовою печаткою відповідного органу.

Для тримання у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) не приймаються особи, на яких протоколи затримання, постанови про взяття під варту та інші відповідні документи оформлені з порушенням вимог абзацу першого цього пункту.

(абзац другий пункту 4.2 із змінами, внесеними згідно з наказом Служби безпеки України від 20.07.2010 р. N 389)

4.3. Прийняття затриманих і осіб, які тримаються під вартою, проводиться поодиноці начальником або заступником начальника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівника підрозділу, до складу якого він входить). У разі відсутності керівництва прийняття здійснює начальник чергової зміни або особа, яка його заміщає. Затримані і особи, які тримаються під вартою, які прибули одночасно, на період прийняття розміщуються окремо один від одного.

Співробітник, який здійснює прийняття, опитує затриманих і осіб, які тримаються під вартою, про їх анкетні дані і звіряє їх відповіді з даними документа, що є підставою для прийняття і тримання під вартою. Після цього затримана й узята під варту особа підлягає повному особистому обшуку, а її речі - огляду. Про проведений обшук і вилучені предмети та документи, які заборонено зберігати в камері, складається протокол. Про вилучення вказаних предметів та документів протягом 24 годин повідомляється особа або орган, у провадженні якого перебуває кримінальне провадження.

Затримані й узяті під варту особи ознайомлюються під розписку з Правилами тримання затриманих, осіб, які тримаються під вартою, і встановленим розпорядком дня (додаток 1). Розписки долучаються до матеріалів затримання чи особових справ. Правила тримання вивішуються в камерах.

4.4. Затримані, узяті під варту особи, прийняті до спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання), підлягають медичному огляду та санітарній обробці.

При первинному медичному огляді, який повинен бути проведений одразу після прибуття затриманої і особи, яка тримається під вартою, проводиться зовнішній огляд шкіри всього тіла, голови з метою виявлення травм і пошкоджень, а також можливих зовнішніх проявів венеричних та інфекційних захворювань, які можуть бути небезпечні для співкамерників. Відзначаються, за наявності, усі свіжі тілесні пошкодження, їх розмір, локалізація і, по змозі, строки давності й обставини їх виникнення, а також особливі прикмети (шрами, татування тощо). Про проведений огляд лікар складає відповідну довідку, у висновках якої обов'язково повинні зазначатись відомості про стан здоров'я затриманих і осіб, які тримаються під вартою, можливість тримання їх в умовах спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання).

Санітарна обробка включає миття затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у лазні або під душем та дезінфекцію всього одягу, який їм належить (шкіряні, синтетичні і коштовні речі, щоб запобігти їх псуванню, обробляються дезінфекційними засобами без розміщення їх у дезкамері).

Поглиблений медичний огляд затриманих і осіб, які тримаються під вартою, здійснюється лікарем і включає в себе обстеження окремих систем органів людини, установлення антропометричних даних (вага і зріст), а також виявлення можливих гострих та хронічних захворювань; провадиться забір крові на ВІЛ (СНІД) та НвS-антигени, венеричні хвороби. Проведення додаткових досліджень (електрокардіографічного, флюорографічного та інших) здійснюється за медичними показаннями. Флюорографічне дослідження органів грудної порожнини повинно бути проведене не менше як 1 раз на рік. Результат медичного огляду і дані про щеплення записуються в медичну картку. Про проходження санітарної обробки до матеріалів затримання або особової справи долучається довідка. У разі

прибуття затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у нічний час і якщо немає можливості провести медичний огляд і санітарну обробку в день прибуття, вони тримаються в окремій камері, строк тримання в якій не повинен перевищувати однієї доби. Якщо затримані й узяті під варту особи прибули з тілесними ушкодженнями або з явними ознаками захворювання, керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) уживає заходів щодо їх негайного медичного огляду і надання невідкладної медичної допомоги.

5. Розміщення затриманих, осіб, узятих під варту

5.1. Затримані і особи, які тримаються під вартою, розміщуються у камери згідно з вимогами статті 8 Закону України "Про попереднє ув'язнення".

Розміщення в камерах прибулих до спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) затриманих і осіб, які тримаються під вартою, проводиться за узгодженням з особою або органом, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. Указівку на поміщення в камеру дає начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) або його заступник.

5.2. Затриманих і осіб, які тримаються під вартою, тримають в маломісних або загальних камерах. Затримані й узяті під варту особи можуть триматися в одиночних камерах за мотивованою постановою особи чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, санкціонованою прокурором, наприклад: буйні і хворі, спільне перебування з якими для інших затриманих і осіб, які тримаються під вартою, є небезпечним і тяжким; з метою збереження даних досудового слідства або дізнання; для забезпечення більш суворої ізоляції, а також за відсутності в спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з якими можна було б розмістити затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з дотриманням ізоляції. Постанова про тримання в камері по одному (одиночних камерах) затриманих і осіб, які тримаються під вартою, оголошується їм під розписку і долучається до матеріалів затримання або особової справи. Застосування цього заходу до неповнолітніх не допускається.

5.3. Керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) повинно вживати заходів щодо максимального зменшення строків тримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, по одному (в одиночних камерах), здійснювати за ними посилений нагляд.

5.4. Розміщення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, здійснюється з додержанням вимог ізоляції.

6. Порядок забезпечення прав осіб, які перебувають у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання)

6.1. Затримані і особи, які тримаються під вартою, мають право звертатись із скаргами, заявами і листами в державні органи, громадські організації і до посадових осіб.

6.2. Для написання скарги, заяви чи листа затриманим, узятим під варту особам на їх прохання видаються папір, ручка і конверт. На прохання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, для написання скарги або заяви вони можуть бути переведені в окрему камеру.

6.3. Скарги, заяви та листи, передані в письмовій формі, реєструються у відповідному журналі.

6.4. Скарги, заяви та листи затриманих і осіб, які тримаються під вартою, переглядає керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить). Скарги, заяви і листи, адресовані Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особам таких організацій та прокуророві, перегляду не підлягають і надсилаються протягом доби з часу їх подання.

6.5. Скарги, заяви та листи затриманих і осіб, які тримаються під вартою, керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) надсилає:

скарги на дії слідчого - прокуророві не пізніше трьох діб з часу їх подання;

скарги на дії та рішення прокурора - прокуророві вищого рівня не пізніше трьох діб з часу їх подання;

заяви з питань оскарження постанови судді на обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту або постанови про продовження строків тримання під вартою - до визначеного законом суду протягом доби з часу їх подання;

скарги, заяви, клопотання і листи, пов'язані з веденням кримінального провадження, надсилаються особі чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, - не пізніше трьох діб з часу їх подання.

6.6. Скарги, заяви та листи, що містять відомості, розголошення яких може перешкодити встановленню істини в справі, за належністю не надсилаються, а передаються на розгляд особи або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, про що повідомляються особа, що перебуває під вартою, та прокурор, який здійснює нагляд за виконанням законів органами дізнання і досудового слідства.

6.7. Скарги, заяви та листи, не пов'язані з провадженням у кримінальному провадженні, адресовані керівництву ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить), розглядаються ним або надсилаються за належністю в порядку, установленому законом. Про відправлення такої скарги, що надійшла від затриманих і осіб, які тримаються під вартою, попередньо повідомляється особа чи орган, у провадженні якої перебуває кримінальне провадження. Скарги, розгляд яких входить до компетенції керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства), розглядаються в строк до одного місяця, а ті, що не потребують додаткової перевірки, - невідкладно, але не пізніше 15 днів з дня їх надходження. Скарги, розгляд яких не належить до компетенції керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить), пересилаються за належністю.

6.8. Скарги, заяви та листи затриманих і осіб, які тримаються під вартою, що містять нецензурні й образливі висловлювання, надсилаються особі чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, про що повідомляється особа, що написала їх. Анонімні скарги і заяви адресатові не надсилаються.

6.9. До скарги і заяви, у якій затримані й особи, узяті під варту, посилаються на хворобу, долучається також довідка лікаря про стан їх здоров'я.

6.10. Надсилання скарг, заяв та листів адресатам здійснюється за рахунок СБУ. Скарги, адресовані прокурору, або ті, що містять інформацію з обмеженим доступом, надсилаються спеціальною поштою.

6.11. Про надсилання скарги і заяви повідомляють особу, що подала її, під розписку на копії супровідного листа. Результат розгляду скарги і заяви сповіщається цій особі під розписку на одержаній відповіді чи на скарзі, яка розглянута керівництвом ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить). Копію супровідного листа, відповідь на скаргу і заяву, а також скаргу і заяву, розглянуті керівництвом, долучають до матеріалів затримання чи особової справи, про результати розгляду скарги і повідомлення її затриманим, узятим під варту особам робиться відмітка у відповідному журналі реєстрації.

6.12. Особисте листування осіб, які тримаються під вартою, з родичами та іншими громадянами, а також підприємствами, організаціями здійснюється з письмового дозволу особи або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

Дозвіл на листування повідомляється затриманим, узятим під варту особам під розписку і долучається до матеріалів затримання чи особової справи. Кореспонденція, що надійшла затриманим, узятим під варту особам від особи, листування з якою їм не дозволяється, для вирішення питання про вручення її адресату передається особі чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. Якщо кореспонденція затриманим, узятим під варту особам не передається, вона повертається в установу зв'язку з відміткою "Підлягає поверненню".

6.13. Уся особиста кореспонденція, яка надійшла затриманим, узятим під варту особам, а також відправлена ними, переглядається керівництвом ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить).

6.14. Кореспонденція, що надійшла затриманим, узятим під варту особам (або подана ними для відправки), повинна бути вручена їм (надіслана адресатам) не пізніше трьох діб з моменту її надходження чи подання. Кореспонденція, що надійшла затриманим, узятим під варту особам, які вибули з спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання), у триденний строк відправляється до місця їх вибуття.

6.15. Кореспонденція для відправки надається затриманими, узятими під варту особами у відкритому вигляді, а та, що надійшла, - розкривається шляхом зрізу краю конверта без пошкодження вкладених документів і адреси відправника. Перевірену кореспонденцію затримані й узяті під варту особи одержують у відкритому вигляді.

Підлягає вилученню кореспонденція, що виконана затриманими, узятими під варту особами або надійшла їм, яка містить відомості, розголошення яких може завдати шкоди державним інтересам України, або містить нецензурні чи жаргонні висловлювання, порнографічні малюнки і репродукції, копіювальний папір, військово-топографічні карти, плани місцевості. Про вилучення особистої кореспонденції складається акт з указівкою причин. Якщо кореспонденція виготовлена затриманими, узятими під варту особами, акт оголошується їм під розписку.

Відомості, що не мають оперативної цінності, але які заборонено вказувати у листуванні, кореспонденції, що надійшли затриманим, узятим під варту особам, викреслюються чорною тушшю, після чого вони одержують надіслану кореспонденцію. Якщо ці відомості мають місце в листі затриманих і осіб, які тримаються під вартою, тоді вони також викреслюються і їм пропонується переписати листа.

6.16. Про надходження кореспонденції з повідомленням про смерть, тяжку хворобу родича, стихійне лихо чи інші виняткові обставини, що стосуються сім'ї затриманих і осіб, які тримаються під вартою, терміново повідомляється особа чи орган, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, і така кореспонденція видається затриманим, узятим під варту особам.

6.17. Побачення затриманим, узятим під варту особам з родичами та іншими особами надаються тільки з письмового дозволу особи чи органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. Побачення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, що тримаються у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) у зв'язку з провадженням слідчих дій у справі про злочин, учинений іншою особою, надається за погодженням з особою або органом, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження затриманої, узятої під варту особи.

Тривалість побачення встановлюється від однієї до чотирьох годин. Побачення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з близькими родичами чи іншими особами проводиться в присутності представника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить).

Побачення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, з родичами та іншими особами проводиться в спеціально пристосованому для цього приміщенні, кабінеті слідчого чи начальника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить). На побачення до одного затриманого або особи, узятої під варту, допускається одночасно не більше двох осіб без урахування дітей до 16 років. В окремих випадках з дозволу осіб, які надали дозвіл на побачення, у ньому можуть брати участь і більше двох осіб.

Підсудним (засудженим), які прибули з СІЗО у зв'язку з розглядом справи в суді або проведенням з ними слідчих дій, побачення надаються в порядку, установленому Кримінально-виконавчим кодексом України для рівня безпеки виправної колонії, призначеного їм Державною пенітенціарною службою України.

(абзац четвертий пункту 6.17 із змінами, внесеними згідно з наказом Центрального управління Служби безпеки України від 24.10.2015 р. N 686)

6.18. Допуск громадян на побачення проводиться після ретельної перевірки документів, що засвідчують особу. Громадянам, які прибули без документів, побачення не надається і роз'яснюється причина відмови. Приносити на побачення будь-які речі і продукти забороняється.

Перед початком побачення затриманим, узятим під варту та іншим особам, що беруть у ньому участь, роз'яснюються правила його проведення, які полягають у тому, щоб вони нічого не передавали один одному, не обмінювались умовними фразами і не вели розмов на теми, що стосуються кримінального провадження, режиму тримання й охорони, або мовою, незрозумілою контролеру. Під час побачення контролер пильно стежить за

поведінкою затриманих і осіб, які тримаються під вартою, та інших осіб, що перебувають на побаченні. Якщо побачення проводиться в присутності перекладача, за дотриманням в розмові цих вимог стежить перекладач.

У разі порушення встановлених правил побачення припиняється, про що контролер доповідає начальнику чергової зміни, а останній - керівництву ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) і діє відповідно до отриманих вказівок.

6.19. Побачення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, із захисником (адвокатом) надається за наявності в захисника документів, що засвідчують його особу та повноваження у конкретному кримінальному провадженні.

Повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні підтверджуються:

свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю;

ордером, або договором із захисником, або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Побачення, зазначені в абзаці першому цього пункту, проводяться віч-на-віч без обмеження їх кількості і тривалості у вільний від виконання слідчих дій час. Біля дверей приміщення, де проводиться побачення, у разі потреби виставляється контролер.

(пункт 6.19 у редакції наказу Центрального управління Служби безпеки України від 24.10.2015 р. N 686)

6.20. Якщо у зв'язку із здійсненням карантинних заходів або ускладненням обстановки побачення тимчасово заборонені, керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) сповіщає про це прокурора, відповідних слідчих та судові органи.

6.21. Для приймання передач визначаються дні, години та коло співробітників, які мають право їх приймати.

6.22. Приймання передач для затриманих і осіб, які тримаються під вартою, проводиться відповідно до Правил приймання передач (додаток 2).

6.23. Перед тим, як прийняти передачу, контролер перевіряє документи особи, яка принесла передачу, і чи є підстави для її приймання.

(пункт 6.23 із змінами, внесеними згідно з наказом Центрального управління Служби безпеки України від 24.09.2014 р. N 610)

6.24. Продукти і предмети перевіряються за найменуванням, кількістю і якістю. Продукти і речі, не дозволені до передачі, недоброякісні повертаються особі, що принесла їх, з роз'ясненням причин повернення.

6.25. Відвідувачу, який приніс передачу, видаються два бланки заяви, у яких він указує найменування кожного продукту, його вагу, назву та кількість речей і ставить свій підпис. Кожний продукт контролером перевіряється. Виправлення в заяві засвідчуються підписом

особи, від якої приймається передача. Один примірник заповненого бланка повертається особі, що принесла передачу, з підписом контролера.

6.26. Передача вручається затриманим, узятим під варту особам під розписку на заяві. Заява долучається до матеріалів затримання або особової справи.

6.27. Посилки, бандеролі і грошові перекази, які надходять затриманим, узятим під варту особам, що вибули із спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) чи в них не тримаються, від відділень зв'язку не приймаються.

6.28. Посилки, бандеролі, грошові перекази співробітник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) одержує у відділенні зв'язку за дорученням затриманих і осіб, які тримаються під вартою, що засвідчується начальником ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить).

6.29. Розпечатування й огляд посилок, бандеролей проводиться комісією, яка призначається начальником ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить), у складі не менше двох співробітників. Огляд речей і продуктів здійснюється в тому самому порядку, що й під час приймання передач. Продукти і речі, які заборонено зберігати в камері повертаються відправнику поштою.

Результати огляду і перевірки посилок і бандеролей оформляються актом, у якому вказуються найменування, кількість продуктів і речей, які продукти та речі вилучені, що стало підставою для цього. Зіпсовані продукти пред'являються затриманим і особам, які тримаються під вартою, після чого знищуються. Акт підписується членами комісії, затриманим, узятою під варту особою і долучається до матеріалів затримання або особової справи. Затримані й узяті під варту особи в обов'язковому порядку ознайомлюються з копією акта установи зв'язку в разі нестачі ваги чи пошкодження обкладинки поштового відправлення. Копія акта з підписом затриманих і осіб, які тримаються під вартою, долучається до матеріалів затримання або особової справи.

Гроші, виявлені в посилці, бандеролі чи листі зараховуються на особовий рахунок.

Виявлені в посилці листи, а також вироби і речовини (вибухівка, отруйні речовини тощо) вилучаються, і про це сповіщають особу чи орган, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

6.30. Речі і предмети, що зберігаються на складі і видані затриманим, узятим під варту особам у камеру, записуються в камерну картку. Одержання затриманих, узята під варту особа підтверджують своїм підписом. У квитанції, що міститься у затриманих і осіб, які тримаються під вартою, ставиться відповідна відмітка. Повернення речей і предметів на склад підтверджується підписом у вказаній картці співробітника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) і відміткою в квитанції затриманих і осіб, які тримаються під вартою.

6.31. Надходження затриманим, узятим під варту особам грошей поштовим чи телеграфним переказом реєструється у відповідному журналі. На ці гроші співробітником ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) виписується кульковою ручкою під копіювальний папір квитанція в чотирьох примірниках: перший - разом з грошима не пізніше наступного після їх одержання робочого дня передається у відповідний фінансовий підрозділ для зарахування грошей на особовий рахунок; другий (талон) - долучається до особової справи; третій (копія) - видається на руки затриманому, особі,

узятій під варту; четвертий (корінець) - з розпискою затриманого, особи, узятої під варту, в одержанні копії квитанції залишається в квитанційній книжці.

6.32. Квитанційні книжки виготовляються і нумеруються друкарським способом, обліковуються і зберігаються як бланки суворої звітності.

6.33. Купівля затриманим, узятим під варту особам продуктів харчування і предметів першої необхідності, передбачених переліком (додаток 3), проводиться в магазинах чи на дрібнооптових базах за безготівковим розрахунком шляхом оплати рахунків через банківську установу.

Затриманим і особам, які тримаються під вартою, які мають кошти на особових рахунках, видаються бланки заяв, які вони заповнюють і передають співробітнику ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства). За копіями квитанцій у відповідному фінансовому підрозділі перевіряється наявність грошей на особових рахунках, указуються їх суми на заявах, після чого проводиться закупівля. Куплений товар видається затриманим і особам, які тримаються під вартою, під розписку на заявах, які разом з авансовим звітом співробітника, що проводив закупівлю, здаються у відповідний фінансовий підрозділ для списання грошей з особових рахунків.

Усі виправлення, що вносились у заяву про закупівлю, засвідчуються підписом затриманих, узятих під варту осіб і співробітника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства). Виконані (відпрацьовані) заяви долучаються до особових справ.

6.34. Затримані, узяті під варту особи мають право на щоденну прогулянку тривалістю одна година. На прогулянку не виводяться особи, яким вона не рекомендована медичним працівником.

6.35. Виведення на прогулянку здійснюється у денний час, за графіком, складеним начальником чергової зміни, що виключає порушення правил ізоляції різних категорій осіб, які перебувають у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання). Виведення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, на прогулянку відмічається у журналі.

6.36. На прогулянку, як правило, виводяться одночасно всі затримані, узяті під варту особи, які тримаються в одній камері. Вони мають бути одягнуті за сезоном.

6.37. Прогулянка може бути скасована або скорочена за вказівкою начальника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівника підрозділу, до складу якого він входить) у зв'язку з несприятливими метеорологічними умовами, а також на період надзвичайних подій (утеч, самогубства та ін.), ускладнення обстановки і в особливих умовах (стихійне лихо, пожежа та інших).

7. Матеріально-побутове забезпечення і медичне обслуговування осіб, які перебувають у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання)

7.1. Затриманим і особам, які тримаються під вартою, що прибули до спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання), надається індивідуальне спальне місце і постільні речі (матрац, подушка, наволочка, простирadlo, ковдра), предмети повсякденного користування (рушник, кухоль, миска, ложка). Постільними речами вони забезпечуються після медичного огляду і санітарної обробки.

Затримані й узяті під варту особи носять власний одяг (верхній одяг, костюм, сорочка, сукня, натільна білизна, шкарпетки, панчохи, шапка чи кашкет) і взуття.

За відсутності в них необхідного одягу і взуття та неможливості своєчасно отримати його від родичів чи інших осіб їм безкоштовно видаються одяг і взуття встановленого зразка. У такому самому порядку тримаються і забезпечуються одягом і взуттям особи, які прибули до спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) у військовому одязі. Вилучений формений одяг, за письмовою заявою затриманих і осіб, які тримаються під вартою, може бути повернутий військовій частині, переданий або пересланий його родичам чи іншим особам. Пересилання одягу проводиться за рахунок затриманої і узятої під варту особи, а за відсутності грошей - за рахунок СБУ.

Видані затриманим і особам, які тримаються під вартою, одяг і взуття, постільні речі і предмети повсякденного користування заносяться до камерної картки. Одержання їх підтверджується підписом затриманих і осіб, які тримаються під вартою. Якщо затриманим і особам, які тримаються під вартою, одяг і взуття від родичів чи інших осіб не надійде, вони вибувають у виданому їм одязі і взутті. У цьому випадку на видані речі складається акт у двох примірниках, які підписуються особами, що склали його, затриманою і особою, яка тримається під вартою. Перший примірник акта передається у фінансовий підрозділ для списання виданих речей, а другий - долучається до матеріалів затримання або особової справи.

7.2. Затримані і особи, які тримаються під вартою, забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм добового забезпечення продуктами харчування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.92 N 336.

На сніданок та вечерю дають одну страву, на обід - дві. Проміжок часу між сніданком і обідом, а також обідом і вечерєю не може перевищувати 6 годин.

7.3. Отримуючи вечерю, начальник чергової зміни (або особа, яка доставлятиме їжу) робить заявку на наступний день. При замовленні необхідної кількості порцій треба враховувати можливість поміщення в нічний час затриманих та осіб, які тримаються під вартою.

7.4. Їжа затриманим і особам, які тримаються під вартою, роздається через дверні квартирки камер.

7.5. Санітарна обробка затриманих і осіб, які тримаються під вартою, проводиться покамерно за встановленим графіком один раз на тиждень, що фіксується в журналі обліку санітарної обробки. Одночасно проводиться заміна постільної білизни.

7.6. Дезінфекція одягу, у тому числі й того, що надійшов у передачах, посылках, а також постільні речі затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у період їх тримання у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання) проводиться, у разі потреби, за вказівкою керівництва та рекомендацією медичного працівника. Про проведену дезінфекцію до матеріалів затримання або особової справи долучається довідка.

7.7. Підстригання волосся "під машинку", гоління вусів і бороди проводяться за розпорядженням особи або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження і за згодою затриманої і особи, яка тримається під вартою. Відрощування

особами, які тримаються під вартою, бороди і вусів дозволяється за згодою особи або органу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. При виявленні педикульозу волосяні місця у затриманих і осіб, які тримаються під вартою, як правило, підлягають голінню й обробляються дезінсекційними засобами.

Гоління проводиться безпечною або електричною бритвою не менше двох разів на тиждень, а також перед доставкою затриманих і осіб, які тримаються під вартою, в суд, відправкою із спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання), побаченням, фотографуванням. Кожна особа, узята під варту, підстригається один раз на місяць.

Підстригання затриманої і особи, яка тримається під вартою, проводить спеціально виділений контролер у вільній або обладнаній для цього камері. З дозволу керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) окремим затриманим, узятим під варту особам під наглядом контролера дозволяється самостійно голитись електричною бритвою, яка їм щоразу видається.

7.8. Обхід фельдшера по камерах, огляд затриманих і осіб, які тримаються під вартою, провадиться тільки в присутності контролера. Години амбулаторного прийому вказані в розпорядку дня спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання). Результати огляду і надання медичної допомоги відмічаються в журналі обліку прийому хворих затриманих і осіб, які тримаються під вартою, хід і результати лікування - у медичних картках, а витрати медико-санітарного майна та медикаментів - у відповідних журналах.

Порядок використання лікувальних закладів органів охорони здоров'я, залучення з цією метою їх медичного персоналу та проведення медичних експертиз визначається Службою безпеки України і Міністерством охорони здоров'я України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

У медичні заклади СБУ, а також в інші лікувальні заклади органів охорони здоров'я затримані й узяті під варту особи переводяться за письмовим висновком лікаря і постановою слідчого, а для надання термінової допомоги - керівництвом ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить), а за їх відсутності - начальником чергової зміни викликається невідкладна допомога. Про відправлення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, на стаціонарне лікування повідомляється орган або особа, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. Разом із затриманою, узятою під варту особою передається її медична картка.

7.9. Затримані й узяті під варту особи мають право користуватися газетами та книгами з бібліотеки або придбаними через торговельну мережу, телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми. Книжковий фонд бібліотеки періодично поповнюється. На кожну книжку, яка видається, заводиться картка обліку її руху і перевірки. Література в камери видається з розрахунку 2 - 3 книжки на особу й обмінюється в міру прочитання. Затримані, узяті під варту особи, які не володіють українською мовою, мають право користуватися літературою їх рідною мовою.

У разі використання затриманими, узятими під варту особами книг чи настільної гри для нелегального зв'язку керівництвом ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) повідомляє про це особу чи орган, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

Книги чи настільні ігри, що стали непридатні для користування, списуються за актом, який затверджується керівництвом ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить). Акт передається у фінансовий підрозділ.

8. Матеріальна відповідальність осіб, які перебувають у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання)

8.1. Особи, які перебувають у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання), несуть матеріальну відповідальність за заподіяну ними під час тримання шкоду в розмірах, установлених законодавством України.

8.2. Для виявлення винних у заподіянні шкоди комісією проводиться розслідування, яке призначається начальником ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівником підрозділу, до складу якого він входить) і повинне бути закінчене протягом двох тижнів від дня призначення.

Під час розслідування з'ясовується наявність обставин, за яких настає матеріальна відповідальність, конкретний характер і розмір шкоди, або відсутність підстав матеріальної відповідальності.

Одержання письмового пояснення особи, яка заподіяла шкоду, у процесі розслідування є обов'язковим. Про відмову надання такого пояснення зазначається у матеріалах розслідування.

8.3. Притягнення до матеріальної відповідальності особи, яка перебуває у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання), може мати місце, якщо встановлені майнова шкода (матеріальні збитки) та протиправність дій цієї особи.

Шкода не відшкодовується, якщо вона заподіяна внаслідок дії непереборної сили або в стані крайньої необхідності.

8.4. Збитки відшкодовуються на підставі рішення, прийнятого за результатами розслідування і затвердженого начальником ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівником підрозділу, до складу якого він входить), яке оголошується особі, що заподіяла збитки, під розписку. Стягнення проводиться з грошових сум, що є на особовому рахунку особи, що тримається у спеціально відведеному місці для тимчасового тримання (ізоляторі тимчасового тримання).

8.5. Рішення начальника ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівника підрозділу, до складу якого він входить) про відшкодування збитків може бути оскаржено особами, які тримаються під вартою. Подання скарги не припиняє його виконання.

8.6. У разі відміни чи зміни рішення про відшкодування збитків неправильно утримані суми підлягають поверненню особам, які тримаються під вартою, із зарахуванням на їх особовий рахунок.

8.7. При повному чи частковому невідшкодуванні матеріальних збитків узятими під варту особами, які вибули зі спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання), постанова про відшкодування збитків пересилається в установи

для попереднього ув'язнення, куди особи, узяті під варту, вибули, а в разі скасування або зміни запобіжного заходу у вигляді взяття під варту матеріальні збитки, не відшкодовані звільненою особою, можуть бути стягнуті відповідно до чинного законодавства.

9. Порядок застосування заходів заохочення і стягнення до осіб, які перебувають у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання)

9.1. Підстави та порядок застосування заходів заохочення і стягнення до осіб, які тримаються під вартою, регулюються Законом України "Про попереднє ув'язнення".

До затриманих заходи заохочення і стягнення не застосовуються.

9.2. Право застосування заходів заохочення і стягнення в повному обсязі має начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить). Заходи стягнення стосовно осіб, які тримаються під вартою, за негативні вчинки, допущені під час проведення слідчих дій, застосовуються на підставі письмового рапорту слідчого і з санкції керівництва слідчого підрозділу Центрального управління, регіонального органу СБУ за підпорядкованістю.

9.3. Кожне заохочення і кожне стягнення оформлюються розпорядженням.

У розпорядженні про заохочення таким заходом, як збільшення тривалості прогулянки, обов'язково вказується, на який час збільшена щоденна прогулянка і протягом якого часу це заохочення повинно здійснюватися.

Як заохочення з узяті під варту особи може бути достроково зняте раніше накладене стягнення. Якщо на особу, яка тримається під вартою, накладено декілька стягнень, знімається, як правило, одне стягнення.

Розпорядження чи витяги з них про заохочення і стягнення повідомляються особі, яка тримається під вартою, під розписку і долучаються до її особової справи. З метою виховного впливу на інших узятих під варту осіб оголошення цих документів здійснюється, як правило, в присутності співкамерників.

9.4. Стягнення накладаються після ретельної перевірки допущеного порушення. За кожним перевіреним фактом керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) одержує рапорт від співробітника - очевидця порушення, пояснення особи, узяті під варту, що вчинила порушення, а в разі потреби - і пояснення її співкамерників.

При визначенні заходу стягнення враховується тяжкість і характер провини, обставини, при яких вона здійснена, попередня поведінка особи, яка тримається під вартою, її ставлення до вчиненого порушення. За одне порушення, а також за декілька вчинених одночасно порушень може бути накладене тільки одне стягнення.

Оскарження особою, яка тримається під вартою, накладеного стягнення не зупиняє його виконання. У разі, якщо не було можливості виявити порушника, накладати стягнення за проступок на всіх узятих під варту осіб, які перебувають у камері, забороняється.

10. Підстави й порядок вибуття затриманих і осіб, які тримаються під вартою, зі спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання)

10.1. Затримані і особи, які тримаються під вартою, вибувають зі спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) у зв'язку зі звільненням з-під варти, переведенням в установи для попереднього ув'язнення. Затримані і особи, які тримаються під вартою, які померли, також вважаються вибулими.

10.2. Підставами для звільнення з-під варти є:

затриманих з метою приводу - необрання як запобіжного заходу тримання під вартою після закінчення 36 годин тримання під вартою з моменту затримання або у разі відкликання прокурором ухвали про дозвіл на затримання, якщо немає інших законних підстав для подальшого тримання під вартою;

затриманих - закінчення 60 годин тримання під вартою з моменту затримання у разі, якщо не було стосовно особи обрано запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою;

скасування запобіжного заходу;

зміна запобіжного заходу;

внесення застави, визначеної слідчим суддею, судом в ухвалі про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою;

закінчення строку дії ухвали слідчого судді, суду про тримання під вартою або закінчення передбаченого законом строку тримання під вартою як запобіжного заходу, якщо цей строк не продовжено в установленому законом порядку;

закінчення максимального строку тимчасового або екстрадиційного арешту, передбаченого Кримінальним процесуальним кодексом України;

припинення (скасування) тимчасового або екстрадиційного арешту;

звільнення особи з-під екстрадиційного арешту судом.

Звільнення особи з-під варти в разі скасування або зміни цього запобіжного заходу провадить начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) або особа, яка його заміщає, на підставі ухвали слідчого судді, ухвали або вироку суду.

Начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) або особа, яка його заміщає, зобов'язаний(а) під час звільнення осіб, що тримаються під вартою, вчинити дії, визначені статтею 20 Закону України "Про попереднє ув'язнення".

(пункт 10.2 у редакції наказу Центрального управління Служби безпеки України від 29.10.2012 р. N 486)

10.3. Звільнення з-під варти проводить начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) або особа, яка

його заміщає, лише на підставі належно оформленого документа, підписаного відповідною посадовою особою і засвідченого гербовою печаткою відповідного органу.

10.4. Перед звільненням начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) або особа, яка його заміщає, повинен переконатись в достовірності поданого документа і в тому, що звільняється саме та особа, стосовно якої він надійшов. Документ повідомляється звільненому під розписку і долучається до матеріалів затримання або особової справи.

10.5. При надходженні документа, не засвідченого гербовою печаткою чи з анкетними даними, що не відповідають наявним даним на особу, яка підлягає звільненню, а також у разі виникнення сумніву в справжності документа виконання його зупиняється. Начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) зобов'язаний негайно вжити заходів для одержання нового, належним чином оформленого документа чи письмового підтвердження від органу, з якого надійшов документ. Про причини затримання звільнення начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить) негайно повідомляє орган чи особу, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження, сповіщає прокурора, складає про це довідку і долучає її до матеріалів затримання або особової справи.

10.6. Звільнення затриманих і осіб, які тримаються під вартою, проводиться негайно після надходження до ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) документа про їх звільнення.

10.7. Наявність будь-якої заборгованості, несвоєчасне проведення зі звільненим розрахунків та інші причини не можуть бути підставою для затримання звільнення.

10.8. Звільненим повертаються належні їм документи, гроші, цінності, нагороди і документи до них, що були на зберіганні в спеціаліста (бухгалтера) або у фінансовому підрозділі. Нагороди і документи до них повертаються таким особам під розписку на копії квитанції про вилучення нагород і документів до них. Одержання документів, речей, грошей і цінностей затриманий підтверджує своїм підписом на протоколі особистого обшуку, а особа, узята під варту, - з внутрішнього боку другої обкладинки особової справи.

10.9. Звільнені відбувають до місця проживання в своєму одязі і взутті, а якщо їх немає, - у виданому у ВЗДС СБУ (секторі забезпечення досудового слідства). Видані одяг і взуття списуються у встановленому порядку.

10.10. Звільненим зі спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання) особам на їх прохання може бути видана довідка про час перебування в спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання).

10.11. Затримана або особа, яка тримається під вартою, яка захворіла на час звільнення із спеціально відведених місць для тимчасового тримання (ізоляторів тимчасового тримання), передається родичам або направляється в лікувальний заклад органів охорони здоров'я.

10.12. У разі смерті затриманих і осіб, які тримаються під вартою, начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він

входить) негайно повідомляє про це керівництво відповідного підрозділу Центрального управління, регіонального органу СБУ, який здійснював затримання, орган чи особу, у провадженні яких перебувала кримінальне провадження, і сповіщає прокурора.

Факт смерті із зазначенням її можливих причин засвідчується лікарським свідоцтвом про смерть, яке складається в день смерті, і засвідчується особистим підписом лікаря та гербовою печаткою ВЗДС СБУ (регіонального органу СБУ). Причина смерті встановлюється за результатами судово-медичного дослідження трупа. При виявленні ознак насильницької смерті за рішенням керівництва підрозділу Центрального управління, регіонального органу СБУ за підпорядкованістю проводиться службове розслідування і сповіщається прокурор. Лікарське свідоцтво про смерть складається в 3 примірниках: один - для направлення в орган реєстрації актів цивільного стану, другий - для долучення до кримінального провадження, третій - для долучення до матеріалів затримання або особливої справи. Висновок судово-медичного експерта складається на затриманих і осіб, які тримаються під вартою, у двох примірниках: перший - долучається до кримінального провадження, другий - до матеріалів затримання або особливої справи.

Труп, як правило, видається для захоронення родичам померлого. Якщо смерть настала від інфекційної хвороби, видача трупа проводиться з дозволу органу охорони здоров'я. У разі, коли затримані й особи, узяті під варту, покінчили життя самогубством чи померли в результаті насильницьких дій, питання про видачу їх трупів вирішується керівництвом відповідного підрозділу Центрального управління, регіонального органу СБУ і прокуратури. Керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) сповіщає про смерть близьких родичів померлого і надсилає повідомлення в орган реєстрації актів цивільного стану за місцем його проживання, а за відсутності цих даних - за місцезнаходженням спеціально відведеного місця для тимчасового тримання (ізолятора тимчасового тримання).

Родичам померлого повідомляється про можливість видачі трупа і в який орган реєстрації актів цивільного стану належить звернутись для одержання свідоцтва про смерть.

Передача трупа оформляється актом, на якому родич розписується про його одержання. Якщо протягом 48 годин з моменту повідомлення родичів про смерть затриманого і особи, узятої під варту, труп не буде одержаний чи передача трупа не буде дозволена, захоронення проводиться силами і за рахунок СБУ на загальному кладовищі.

Про захоронення складається акт із зазначенням анкетних даних померлого, місця і дати захоронення, номера могили. Акт складається в одному примірнику, підписується представниками ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) і кладовища.

Акт про передачу трупа або акт про захоронення разом з копією повідомлення відправляється до органу реєстрації актів цивільного стану, копія долучається до матеріалів затримання або особливої справи.

Залишені у ВЗДС СБУ (секторі забезпечення досудового слідства) після смерті затриманих і осіб, які тримаються під вартою, гроші, цінності і речі видаються родичам померлого, а за відсутності близьких родичів і запиту на гроші, цінності і речі - передаються на користь держави в установленому порядку.

11. Підстави і порядок застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї

11.1. Співробітники ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) мають право застосовувати до затриманих і осіб, які тримаються під вартою, заходи фізичного впливу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю та заходи щодо примусового харчування у випадках і в порядку, передбачених чинним законодавством.

11.2. Застосуванню заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї повинно, якщо дозволяють обставини, передувати попередження про такий намір. Без попередження заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальна зброя можуть застосовуватись, коли виникла безпосередня загроза життю чи здоров'ю співробітників або інших осіб.

11.3. У разі неможливості уникнути застосування заходів фізичного впливу вони не повинні перевищувати міри, необхідної для виконання покладених на ВЗДС СБУ (сектор забезпечення досудового слідства) обов'язків, і мають зводитися до завдання якнайменшої шкоди здоров'ю осіб, до яких були застосовані заходи фізичного впливу. У разі необхідності співробітники зобов'язані негайно надати допомогу потерпілим.

11.4. Співробітники ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) мають право застосовувати заходи фізичного впливу і спеціальні засоби, у тому числі прийоми рукопашного бою, наручники, гумові палиці, гамівні сорочки, сльозоточиві речовини, світлозвукові пристрої відволікаючої дії, водомети, бронемашини та інші технічні засоби для припинення фізичного опору, насильницьких дій, безчинства, подолання протидії законним вимогам адміністрації, якщо інші способи не забезпечили виконання покладених на ВЗДС СБУ (сектор забезпечення досудового слідства) обов'язків.

11.5. Вид спеціального засобу, час початку та інтенсивність його застосування визначаються з урахуванням обставин, що склалися, характеру правопорушення і особи правопорушника.

Співробітник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства), який діє індивідуально, у разі явного нападу приймає рішення про використання засобів активної оборони самостійно.

В інших випадках рішення про застосування цих засобів приймають начальник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або керівник підрозділу, до складу якого він входить), заступник начальника ВЗДС СБУ, начальник чергової зміни, начальник конвою.

11.6. У випадках, коли особи, які тримаються у спеціально відведених місцях для тимчасового тримання (ізоляторах тимчасового тримання), виявляють буйство або чинять інші насильницькі дії, з метою запобігання заподіянням ними шкоди оточенню або самим собі допускається після консультування з медичним працівником і за його присутності поміщати їх до камери для заспокоєння буйних осіб.

11.7. Співробітник ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства), який застосував заходи фізичного впливу або спеціальні засоби, рапортом повідомляє про це безпосереднього начальника із зазначенням: коли, де, проти кого і за яких обставин було застосовано заходи фізичного впливу або спеціальних засобів та наслідків застосування.

11.8. Про поранення або смерть, заподіяння тяжких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень, що сталися внаслідок застосування заходів фізичного впливу або спеціальних засобів, а також про всі випадки застосування вогнепальної зброї керівництво ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить)

доповідає у встановленому порядку безпосередньому керівництву та негайно письмово повідомляє прокурора, а також особу або орган, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження.

11.9. Забороняється:

застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та неповнолітніх, крім випадків учинення ними групового нападу, що загрожує життю або здоров'ю співробітників ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства), інших осіб, або збройного опору;

завдання ударів гумовою палицею по голові, шиї, ключичній області, животу, статевих органах.

11.10. Спеціальними засобами, що можуть застосовуватися, є:

спеціальні засоби індивідуального захисту:

шоломи (сталеві армійські, спеціальний титановий, каска захисна пластмасова);
бронезилети; протиударні щити;

спеціальні засоби активної оборони:

наручники; гамівні сорочки; гумові палиці; електрошокові пристрої; балончики, патрони, гранати та інші спецзасоби з препаратами слезоточивої та дратівної дії.

11.11. Спеціальні засоби застосовуються при:

відбитті нападу на співробітників ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) та інших осіб;

відбитті нападу на приміщення, транспортний засіб, у якому перебувають затримані і особи, які тримаються під вартою;

звільненні заручників;

припиненні масових заворушень і групової непокорності, що супроводжуються насильством;

затриманні осіб, які втекли з-під варти, чинять збройний опір або переховуються у важкодоступних місцях.

11.12. Наручники застосовуються за розпорядженням керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить), начальника чергової зміни або начальника конвою у випадках:

учинення фізичного опору, проявів буйства чи безчинства - до заспокоєння затриманих і осіб, узятих під варту;

відмови слідувати для проведення слідчих дій, до суду, іншого місця попереднього ув'язнення; затримання при спробі втечі чи після неї, а також до осіб, щодо яких є

інформація про їхній намір утекти, учинити напад на співробітників охорони чи самогубство; конвоювання в транспортному засобі (у разі потреби) - на час конвоювання;

нападу на затриманих і осіб, які тримаються під вартою, та інших осіб чи спроби завдати шкоди оточуючим чи самим собі - на час, необхідний для приборкання цих дій.

11.13. Руки з одягненими на них наручниками повинні перебувати в положенні "за спиною". Через дві години наручники знімаються на 5 - 10 хвилин і, якщо є потреба, після висновку медичного працівника про безпечність для здоров'я затриманої чи особи, яка тримається під вартою, надягаються знову. Знімають наручники за вказівкою особи, яка прийняла рішення про їх застосування, чи старших начальників. На час уживання їжі, відправлення природних потреб, у разі раптового захворювання, а також при виникненні реальної загрози для життя особи, до якої застосовані наручники, вони знімаються конвоєм самостійно.

11.14. Гамівну сорочку застосовують за наказом керівництва ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства або підрозділу, до складу якого він входить) з дозволу медичного працівника і за його присутності (протягом усього часу застосування).

Гамівну сорочку може бути застосовано тільки за відсутності перешкод медичного характеру (згідно з медичним висновком про стан здоров'я затриманої і особи, яка тримається під вартою) у тих випадках, коли інші заходи щодо припинення буйства чи безчинства були вичерпані і виявились безрезультатними.

За наявності достатніх підстав уважати, що через психічний стан особи застосування до неї наручників не забезпечить припинення буйства чи безчинства, до неї може бути застосована відразу гамівна сорочка.

11.15. Перед надіванням гамівної сорочки затримана чи особа, яка тримається під вартою, поміщається до вільної камери чи іншого приміщення. Коли гамівну сорочку буде надягнуто на особу, яка тримається під вартою, її руки, перехрещуючи на грудях, заводять за спину, а кінці рукавів сорочки зав'язують вузлом спереду. Ноги перев'язують у витягнутому положенні. Підтягувати їх до рук забороняється. Затримана чи узята під варту особа вкладається горілиць на матрац на підлозі й тримається до заспокоєння, але не більше двох годин. Якщо після розв'язання рук буйство відновлюється, рукава гамівної сорочки зав'язують знову до заспокоєння.

Розпорядження медичного працівника про дострокове зняття гамівної сорочки підлягає негайному виконанню.

Про кожен випадок застосування гамівної сорочки складається акт, який долучається до матеріалів затримання чи особової справи, а також негайно повідомляється прокурору.

11.16. Застосування зброї допускається як крайній захід:

для відбиття групового, збройного чи іншого нападу на співробітників ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) або інших осіб, якщо їх життю загрожує небезпека;

для відбиття нападу на спеціально відведені місця для тимчасового тримання (ізолятори тимчасового тримання);

для затримання затриманих і осіб, які тримаються під вартою, які намагаються втекти з-під варти.

11.17. Застосуванню зброї повинно, якщо дозволяють обставини, передувати попередження про такий намір. Попередження здійснюється окликом "Стій, стріляти буду!" та пострілом угору.

11.18. Зброя застосовується співробітниками ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) як самостійно, так і за наказом старшого начальника.

11.19. Усі особи, щодо яких було застосовано зброю, підлягають обов'язковому медичному огляду.

11.20. Без попередження зброя застосовується:

якщо виникла безпосередня загроза життю або здоров'ю співробітників ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) чи інших осіб;

по затриманих і особах, які тримаються під вартою, які втікають зі зброєю або на транспортних засобах;

при втечі вночі, за умов поганої видимості;

при затриманні осіб, які втекли і чинять збройну протидію.

11.21. Забороняється застосування зброї:

до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та неповнолітніх, крім випадків учинення ними групового нападу, що загрожує життю або здоров'ю співробітників ВЗДС СБУ (сектору забезпечення досудового слідства) та інших осіб, чи збройного опору;

при втечі з-під варти жінок і неповнолітніх;

при значному скупченні людей, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи;

у напрямку вогнебезпечних і вибухонебезпечних складів (сховищ).

11.22. За порушення порядку застосування зброї, а також за незастосування її, коли це було необхідно і можливо, винні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства України.

11.23. У випадках з людськими жертвами забезпечується охорона місця події.

11.24. У разі відмови затриманих і осіб, які тримаються під вартою, від уживання їжі начальник спеціально відведеного місця для тимчасового тримання (ізолятора тимчасового тримання) доповідає про це безпосередньому керівництву, повідомляє прокурора, а також особу чи орган, у провадженні яких перебуває кримінальне провадження. Затримана і особа, яка тримається під вартою, переводиться в одиночну камеру, де з нею проводиться роз'яснювальна робота за участю керівництва підрозділу та медичного працівника та здійснюються заходи по примусовому харчуванню.

**Начальник Відділу
забезпечення досудового слідства**

П. Добрунов

**РОЗПОРЯДОК ДНЯ ЗАТРИМАНИХ,
ОСІБ, УЗЯТИХ ПІД ВАРТУ**

Додаток 1
до Інструкції про порядок тримання осіб
у спеціально відведених місцях для
тимчасового тримання (ізоляторах
тимчасового тримання) Служби безпеки
України

- 6.00 - 6.15 - підйом;
- 6.15 - 8.00 - туалет, прибирання камер;
- 8.00 - 8.45 - сніданок;
- 9.00 - 13.00 - прогулянка (робота зі слідчими, адвокатами);
- 13.00 - 14.00 - обід;
- 14.00 - 16.00 - прийом лікаря (робота зі слідчими, адвокатами);
- 17.30 - 18.30 - вечеря;
- 22.00 - відбій.

**ПРАВИЛА
приймання передач**

Додаток 2
до Інструкції про порядок тримання осіб
у спеціально відведених місцях для
тимчасового тримання (ізоляторах
тимчасового тримання) Служби безпеки
України

1. Продукти харчування і речі на осіб, що тримаються у ВЗДС СБУ (секторі забезпечення досудового слідства), приймаються в кількості, установленій Законом України "Про попереднє ув'язнення", і можуть бути передані їм тільки через співробітника кімнати приймання передач підрозділу або направлені посилкою через пошту.

2. Вага продуктів харчування:

у передачі - без обмеження ваги;

у посилці - брутто 30 кілограм.

Доставлені разом з продуктовою передачею речі для носіння у вагу передачі не включаються.

3. До передачі приймаються:

хліб, хлібобулочні вироби, печиво, галети, цукерки;

сухі супи та каші;

масло вершкове, маргарин, сир (крім плавленого);

сало-шпик копчене, ковбасні вироби (копчені, напівкопчені), м'ясо копчене;

чай, кава, сухі вершки та молоко;

цукор, мед, згущене молоко;

свіжі фрукти;

овочі свіжі та квашені;

тютюнові вироби, сірники;

верхній одяг, головний убір за сезоном - по одному комплекту;

натільна білизна, носові хустинки, косинки, бюстгальтер, рейтузи, панчішно-шкарпеткові вироби, рукавички, рукавиці, капці;

господарське і туалетне мило, зубна паста (зубний порошок) у пластиковій упаковці, зубна щітка, пластмасовий гребінець, мильниця, для жінок - гігієнічні пакети, шампунь;

бритва механічна або електрична;

електрокип'ятильники;

побутовий телевізійний приймач.

Для вагітних жінок і жінок, що мають при собі дітей, додатково можуть бути прийняті молочні продукти і кондитерські вироби.

4. Гроші в передачах не приймаються. Вони можуть бути переказані на ім'я затриманих, осіб, узятих під варту, без обмеження суми поштовим чи телеграфним переказом.

5. Передачі приймаються після пред'явлення паспорта чи іншого документа, що посвідчує особу, яка передає, і після заповнення нею двох примірників бланка-заяви встановленого зразка. Усі виправлення, унесені в заяву, обумовлюються і підтверджуються підписом

особи, що доставила передачу. На підтвердження приймання передачі їй повертається примірник заповненого бланка заяви з підписом співробітника підрозділу, що здійснив приймання.

6. Від особи, що прибула на побачення, чергова передача приймається до початку побачення в установленому вище порядку.

Додаток 3
до Інструкції про порядок тримання осіб
у спеціально відведених місцях для
тимчасового тримання (ізоляторах
тимчасового тримання) Служби безпеки
України

**ПЕРЕЛІК
продуктів харчування і предметів
першої необхідності, дозволених для придбання**

1. Дозволяється купувати:

- хліб, хлібобулочні вироби, печиво, галети;
- масло вершкове, маргарин, сир (крім плавленого);
- сало-шпик копчене, ковбасні вироби (копчені, напівкопчені);
- чай, каву;
- цукор, цукерки (крім шоколадних);
- цибулю, часник;
- тютюнові вироби, сірники;
- майки, труси, хустинки носові, панчішно-шкарпеткові вироби, рукавиці, капці;
- косинки, рейтузи, бюстгальтери, вату, марлю, пудру, губну помаду, крем, вазелін;
- бритву механічну або електричну;
- господарське і туалетне мило, зубну пасту (зубний порошок), зубні щітки, пластмасові гребінці, мильниці, для жінок - гігієнічні пакети, шампунь;
- конверти, листівки, поштові марки, папір для писання, зошити, прості олівці, ручки, стержні;
- книжки, журнали.

2. Закупки особам, узятим під варту, дозволяються один раз на місяць у межах установлених для них грошових сум. Жінкам з дітьми та вагітним жінкам закупівлю дозволяється робити до двох разів на місяць.

3. Вагітним жінкам і матерям-годувальницям, а також хворим, узятим під варту, з дозволу лікаря асортимент продуктів може бути розширений в межах суми грошей, на яку дозволяється робити закупівлю.